

DENÍK DĚTSKÉ SCÉNY

číslo - 2

cena - 3 Kč

TRUTNOV

neděle - 17. června 2000

ANKETA

Jedním z klíčových témat dramatické výchovy je vztah mezi produktem a procesem. Protože se v posledních letech jako vrcholná událost dětských dramatických aktivit vedle Dětské scény, národní přehlídky dětské recitace a divadla, ujala celostátní dílna Dramatická výchova ve škole v Jičíně (proces), dostává Dětská scéna v posledních ročnících zřetelnější místo právě ve vztahu k produktu, ve vztahu k dětskému divadlu a recitaci (produkt). K této profilaci chceme zaměřit i letošní anketu. Do všech stran jsme rozeslali naše otázky.

Domnívám se, že smyslem celého (a možná, že ne pouze) amatérského umění je kultivace a vzněcování ducha, fantazie, vnímavosti, citlivosti, komunikativnosti....- prosím, dopiš na co jsem zapomněl-.... každého člověka na týchle placaty Zemi.

Myslím si, že kdokoliv (tedy i profesionální či amatérský umělec) chce někomu něco sdělit nebo ukázat, musí o sděleném či ukazovaném hodně, hodně vědět, musí sdělené či ukazované hodně, hodně prožít.

Úplně jinak například bude vypadat přednáška o *extraconosní pernifikolii* od diletanta, který si o tématu přečetl jeden zajímavý článek v populárně-vědeckém časopise, a úplně jinak od vědce v *extraconosní pernifikolii* perfektně orientovaného (např. od Z.W Fixleye). První přednáška bude pro posluchače zmatená a nesrozumitelná. Druhá přednáška přinese posluchači do problému takový přehled a jasno, že bude schopen v ní tvořivě dál pokračovat.

Z výše uvedeného pro mě vyplývá, že jestliže se chce mládež (která je podstatně lepší, vnímavější, zodpovědnější, niternější- prosím, dopiš na co jsem zapomněl-.... než my dospělí) podělit o své klady se svými vrstevníky (a nakonec nožná i s námi dospělými), měla by mít ke svému sdělení v pohotovosti dostatek výrazových prostředků.

Ale právě zde vidím jeden téměř odpuzující hák. Ti mladí jsou na týchle placaty Zemi ještě příliš krátce. (Někteří z nich se dokonce ještě domnívají, že je Země kulatá). Nemají tedy, bohužel, dosud ve svých zkušenostních vacích nasbíráno dostatečné množství znalosti práce s výrazovými prostředky, a někteří dokonce již (po nevhodných kontaktech s námi dospělými) začínají ztrácet schopnost přirozeného rozvoje svých myšlenek a volných fantazií. Tito mladí nešťastníci "pod nezištným vedením "zkušených" dospělých (AÚÚVAJS!) se začínají cpát do krabiček,

které jim nepasují. Výsledek je někdy přímo hrůzný. Panenky Barbie (nebo jak se to píše) se na jevišti krouží jako sedmimílové matrony, dětští "malíři" barvami pečlivě vyplňují svými nadřizenými dodané omalovánky, dětští recitátoři celé hodiny "procítěně" přefíkávají slova, která vznikla v sekundovém okamžiku mezi extází stvoření a smrtí.... a tak se naše milé nadané děti vpitvořují do našich obskurních schránek - no, a co je největší průser - my jim k tomu tleskáme.

Proč to všechno vlastně píšu? Abych řekl, že dětské divadlo patří především rozvíjení mladých lidí? Ale to snad všichni víme?! Nebo proto, že chci zdůraznit, že *extraconosní pernifikolie* není zcela nejlepším postupem pro "Výchovu dětí v umělce"? Že je lepší vzít je k vodě a tam je nechat - - - - - si hrát? ÁNO! HRÁT! HRÁT!! Ale ne PROSÍM(!) pižděním a pištěním předstírat jakohraní na jevišti. Hráť si... to je ono! Ušsem na to přišel! Dětské divadlo je tu od toho, habychomsiimydospjělýzačalíhrát. Habismesetokonečněušnaučili, m pyitomcijedni.

HAUK - j.b.t. - Josef Brůček Tatman

PS I: Jinak bych dětské divadlo do Národního netahal. Je stejné jako téměř každé amatérské představení. Je-li čisté, ze vnitřku, z duše - má šanci nejen zaujmout, ale být i lepší než představení mnohých profesionálů. Rozhodně ale většinu dětských představeních bude, z důvodu malých životních zkušeností, chybět řemeslo. To, bohužel ale schází i mnohým profíkům, takže platí to, co jsem výše v PS I. naznačil.

PS II: POZOR! Dětská představení se dospělým líbí téměř skoro vždy. Maminky pláčou, tatínkové posmrkávají, babičky si lámou nohy a tety omdlévají. Ale to dělají vždy, všude a ve všech případech. Tedy nejenom ve chvíli, kdy dítě na jevišti vytvoří situaci, při které dá najevo svůj vztah - dejme tomu k domácímu zvířeti, ale i tehdy, kdy rodinný mazánek přehrká blbě naučenou básničku o Vlekém říjnu.

PS III: Komu hrát?

Vysteblázní. Myslím žetopořádněněkdynevědějanivtomNárodním. - - - - - Počkejte! Už jsem na to přišel! - - - - -

..... lidem.

Evy a Marcely

Poslední dílna pro nejstarší recitátory na letošní přehlídce.

Eva Wasková a Marcela Máchová zvou její účastníky naposledy do kruhu. "A teď se chyťte za ruce, zavřete oči a zkuste vnímat ty, kterých se dotýkáte. Za chvíli už budete stát na jevišti, každý sám za sebe, tak nezapomeňte, že ti ostatní tady byli ty dva dny s vámi a že jsme tady spolu zažili docela prima chvíle. Moc hezky se nám s vámi spolupracovalo. Tak ať se vám vystoupení povede a mějte se moc hezky."

...je krátce po osmé hodině ránní. Pro redaktora Deníku DDS vražedná doba. A ani mnozí účastníci dílny nejsou nejchvilnější. "Cccó?!?! Honičkaáá?" Byl to dobrý tah. Už při první honičce ("každý si najde svého nepřítele a svůj štít...") se mnozí probudili a v následujícím "předek zástupu honí zadek druhého zástupu" už byli vzhůru úplně všichni a mohli se pustit do práce. A to doopravdy – následovala totiž celá řada aktivit směřujících k přípravě recitátorů na

blížíci se vystoupení: chůze po prostoru, aktivace těžiště, práce s dechem, artikulační cvičení, spojená po chvíli i s cvičeními na jemnou motoriku, jazykolamy... Vše postupně graduje, na řadu přichází rytmicko-dynamický kruh a děti se dostávají do varu – postupně zesilují a oslabují vyjádření emoce; každý sám, ale tak, aby se sladil s ostatními. Škoda jen, že na závěrečné "zvukové pohádky" zbylo jen málo času.

"A teď se chyťte za ruce, zavřete oči a zkuste vnímat ty, kterých se dotýkáte. Za chvíli už budete na jevišti..."

Blanka

s recitátory čtvrté kategorie

Loučením a odjezdy bylo poněkud poznamenáno závěrečné povídání lektorů s nejstaršími recitátory. Reflexe probíhala v osvědčených třech kruzích kolem sebraných a vstřícně naladěných dvojic lektorů, kteří navozovali důvěrnou atmosféru. V kruzích se místy odvíjela diskuse nebo alespoň její zárodky, někteří z recitátorů se pokoušeli vysvětlit a obhájit svůj přístup, svou interpretaci. I

v této kategorii se našli ti, jejichž oči si stále hlídaly svou vedoucí nebo vedoucího, a i tady se několikrát stalo, že vedoucí se raději snažil sám vysvětlit místo dotázaného svědence, jak že to při přípravě mysleli. Ve všech třech kruzích však převažovaly pozitivně laděné poznámky a připomínky, které se točily hlavně kolem tří témat:

1. dramaturgie

Klíčem k možnému úspěšnému sdělení je nejen výběr, ale také poznání širšího kontextu vybrané básně, života autora. U úryvků hrozí nebezpečí, že úryvek není uceleným sdělením. Velmi pozitivně přijaty texty W. Saroyana nebo text Tetřívci ze sbírky evenckých vyprávění.

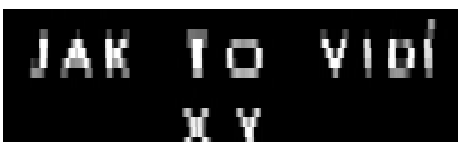
2. práce s dialogem

Častou výhradou bylo „pokládání“ se do postav v dialozích, což může v prvním plánu působit posluchačsky vděčně, ale hrozí zúžení možností, jež text nabízí, jen na ty první a prvoplánové. Text může být často připraven o plnohodnotné a významově bohatší sdělení.

3. nahléd a vlastní postoj

Pro posluchače přednesu je zajímavé, dostává-li se mu nejen sdělení, které do textu vložil autor, ale dostane-li se mu i možnosti poznat, co si o textu myslí i interpret. U čtvrté kategorie už jsou tyto věci nejen očekávané, ale i očekávatelné. I když už se v průběhu diskuse hodně odjždělo, přesto se času na vše nedostávalo – bylo o čem mluvit.

Roman

Věra Hučínová a Martina Longinová

Při rozborových seminářích přednáškových výkonů pracovali lektorů ve dvojicích. Nelze promluvit se všemi, a proto jsem nakonec o rozhovor požádala tu nejmladší z nich. Z návštěv rozborových seminářů jsem nabyla dojmu, že se Věra s Martinou znají už léta a jsou zvyklé pracovat spolu. Byly neuvěřitelně sebrané. Ukázalo se, že to bylo trochu jinak.

Proč byl lektorský sbor při rozborovém semináři rozdělen do dvojic?

Věra: Protože nám řekli, že se to osvědčilo. Martina: Já jsem na Dětské scéně poprvé a bylo to pro mě překvapení. Tak mi řekli, že se to osvědčilo, a po tom, co jsem to prožila, mám pocit, že se to osvědčilo. Hovořit k takhle velkému plénu by asi nebyl ten nejšťastnější způsob. Malá skupinka umožňuje podrobnější rozbor textu.

Podle jakého klíče byly dvojice vytvořeny?

V: Podle klíče dobrovolnosti. Jak jsme na sebe jukli, tak jsme se spárovali.

Pracovaly jste spolu už někdy předtím?

M: Ne, npracovaly. A znáte se?

V: Známe.

Dobře?

V: Dobře ne.

M: Ne, teď už se známe dobře.

Jak byste charakterizovaly práci vaší dvojice?

M: Vznikl příjemný doplňující se dialog.

Pracovalo se nám spolu dobře. Zjistila jsem, že pracujeme na podobném základě (co se týče interpretace textu). Bylo pro mne příjemné se s Věrou doplňovat a spolupracovat a občas se i střetávat.

V: Děkuju. Jedna paní tady popsala náš způsob práce přesně. Řekla: „Aha, už tomu rozumím, už jsem vás prokoukla, vy jste tady za hodného a zlého vyšetřovatele. Věra je tady za toho zlého a Martina za tu hodnou.“

Vnímaly jste při rozhovorech s recitátory různých věkových kategorií nějaké rozdíly?

V: Těch rozdílů jsem vnímala hodně. Asi je to dáno věkem dětí. Rozdíl jsem naopak neviděla v tom, že všechny skupiny dětí – malé, větší i největší – se hodně vzájemně poslouchaly a byly schopné těm ostatním něco říct. Měly takové připomínky, že nám všem tady hodně pomohly. Společně jsme se dobírali toho, jak na nás ten výkon působil.

Byla vám některá věková kategorie bližší?

M: Nemůžu říct, tu blízkost nemůžu rozdělit na kategorie. Myslím, že tu probíhala blízká komunikace mezi námi a recitátory. Příjemné mě překvapilo, jak byl dialog, který se tu vedl, uvolněný. Pojali jsme to jako úvahy a postřehy. Tak jsme si povídali, palba kritických připomínek se tu nekonala.

Ve všech věkových skupinách jste komunikovaly především s dětmi? Nebo někde víc mluvili dospělí?

V: Spíš diskutovaly děti a občas se zapojovali dospělí.

V průběhu recitačních vystoupení měl přednes prózy daleko větší divácký ohlas než přednes poezie. Myslíte si, že si na základě tohoto faktu mohou děti vytvořit názor, že je lepší vybírat si spíš prózu?

V: Takový názor si odnést můžou, ale doufám, že si ho neodnesou. Asi by to

k tomu mohlo svádět. O tomhle jsme se přímo nebavily, takže jsme na to nebezpečí neupozornily. Je to možná chyba. Ale záleží to také na výběru poezie.

Když vy vybíráte text pro sebe (či své žáky), dáváte přednost poezii nebo próze? Nebo jak to děláte?

M: Řídím se vnitřním instinktem, který pomůže rozeznat kvalitu textu, a snažím se vybírat adekvátní texty pro tu kterou věkovou kategorii. Směrodatný je můj názor na kvalitu textu, ať už jsou to verše nebo próza. Po formální stránce nic nevyhodňuji.

Včera jsme se ptali:

Co je báseň?

Báseň? Ježišmarjá, hergot!
(Jakub H. – organizátor)

Báseň je něco jako poučení nebo jako turistická vysvětlivka.
(Bondy – z Opičí hory)

Báseň je potěšení z překvapení, když se dostaví. To překvapení.
(Stanislav N. – doprovod)

Evy Machkové

a diskusního klubu začátečníků

Diskusní klub začátečníků moderovaný Evou Machkovou se schází v budově městského úřadu v dobře ukrytém malém sále. Abyste ho našli, musíte několikrát změnit směr chůze a projít restauraci. Přesto toto místo nakonec našlo 46 diskutérů. Všichni se tvářili jako nejzačátečnější začátečníci. Vydrželo jim to asi tak pět minut. Pak byli pohlceni debatou, zapomněli, že diskutovat vlastně neumí, začali formulovat své názory, často podložené znalostí odborné literatury či vlastní praxí. Eva Machková posunovala směr hovoru jemně a nenápadně. Spíše vybízela k různým pohledům na pojmenované problémy. Nikomu nevnucovala svoje názory, pokud se někdo vyjádřil nepřesně, citlivě ho dovedla k přesnější formulaci. V průběhu diskuse odešli pouze dva lidé. A o čem se mluvilo?

Nejdříve o starších dětech. Takže na přeskáčku.

Ach, to je svět

- bylo zajímavé použít lidovou slovesnost k vyjádření rozdílů mezi kluky a děvčaty, občas fungovala lidová poezie až jako zástupný text
- nepoměr mezi děvčaty a kluky byl vyřešen skvěle
- dobře působil kontrast mezi lidovou poesíí a dnešním světem dětí
- text byl skvěle interpretován, místy však působil nevěrohodně
- technika řeči byla dobrá, všichni slyšeli dobře
- proměna kytaristy z postavy boční do postavy stěžejní byla bezvadná
- vše bylo postaveno na kontrastu
- použití reálných rekvizit přináší i rizika
- jak se dostali k tématu jídlo a láska?

Vám taky dupou králíci?

- proč byly básně takhle seskládané?
- chyběla jednotící linka, i když spojovalo jméno autora všech textů
- dobré bylo propojení textů písní – návraty písně znemožňovaly gradaci
- hráli s chutí, pěkně zpívali, byli dobře vybaveni
- někdy se povedlo humor zachytit a povýšit, někdy příliš popisné
- fyzicky se všichni obrací k divákům, ale jsou od nich velmi vzdáleni a žijí vlastním životem

(Na závěr povídání o tomto pásmu položila E.M. otázku: Dělal byste s takto starými dětmi Vodňanského? A většina debatérů řekla, že ne. Další několik minut se mluvilo o tom, jaké jsou zvláštnosti dětí patnácti a šestnáctiletých)

Rose des Flanders

- co je hlavní problém? samota? teta? Jiřína? neschopnost navázat vztah?
- text je problematický, příliš přímočarý, působí jako šablona – na navození jistého stereotypu je to dobré, ale na celek málo
- samotu si užívá, roční se v ní,

vlastně ji obhajuje, neřeší ji vlastními silami, nechce z ní doopravdy pryč

- názvem je značka svetry – znamená to, že je Sylvie konzumní a převzala tyto hodnoty od tety?

- nefungoval plášť učitelky a svetr
- nesešly okamžiky narativní pantomimy (teta otvírá okno, dveře a ještě se to říká)

- je vykreslen subjektivní pocit holky, která se cítí sama a vše prožívá natvrdo a těžce, ale nic se nevyvíjí, je to pořád stejné

- složka dramatické výchovy je zvládnutá – dívky asi vědí co a proč a o čem, je třeba vyčistit z divadelní stránky

- dívka, která hrála Sylvii, byla výborná, velmi osobní, vtahovala nás

Pohádka o rytíři Janovi

- text byl zpracován tak, že odpovídal věku

- hraje se už přes půl roku, některá místa se vytratila, některé děti už nejsou při věci, celek působil sevcíčeně

- kostýmy jsou nesourodé, máty přetextování známých písní nebylo šťastné, věci nepomohlo

- zpěv byl chválen i zatracován

- řešení draka není ideální, ale alespoň mu zůstal oblíben

Toman a lesní panna

- něco mezi barevnými obrázky, fotkami a spartakiádním výstupem

- šátky jsou pro ozdobu, mohly by nabývat různých funkcí, ale spíš překážejí

- červený sestřin šátek je krásně fungujícím symbolem sourozenecké lásky

- textově to zvládly děti dobře, šála pro ně byla důležitá, měly se o co opřít a co držet

- Toman měl asi velmi hluboký bol, na pannu nereagoval

- panna se ale chovala, jako by Toman na ni reagoval

- je panna šílenství nebo sex?

- spontaneita byla svázána tvarem – ale přesto to fungovalo jako divadelní zážitek

V tomto pořadí a takto se mluvilo o představeních. Nakonec paní Eva Machková konstatovala, že i přes mnohé výtky jsme prožili velmi příjemné odpoledne. Ledaskde se dá ještě dotahovat, ale to je v pořádku a má to tak i fungovat. Úplně nakonec nám popřála dobrou chuť k večeri.

odposlouchávala Iva

Vladimíra Zajíce

a diskusního klubu pokročilých

“Jak má vypadat diskusní klub nikdo pořádně neví, a tak se do toho můžeme bez obav pustit.”

(Vladimír Zajíc, moderátor diskusního klubu)

“A já myslela, že tu budu jen poslouchat.”

(jedna z účastnic diskusního klubu)

Čtrnáct diskutujících a dramaturg Vladimír Zajíc se krátce po odpolední přehlídce sešli v budově ZUŠ. Hned v úvodu moderátor vysvětlil smysl a cíl diskusních klubů. “*Nebudeme se zde zabývat dramatickou výchovou, ale divadelním tvarem, jakýmsi umělým světem, který když se povede, může být i světem uměleckým. Snažte se vždy vysvětlit, proč se vám něco líbilo, či nelíbilo. Ptejte se, když nebudete někomu či něčemu rozumět. Pokud budete hodnotit, tak snad v té rovině, jaké hodnoty to které představení přineslo. Snažme se v těchto našich setkáních převádět do slov své zážitky, emoce, obrazy.*”

V následující půlhodince se všichni diskutující představí. Není to jen stručná informace, většina má potřebu sdělit se svým jménem i důvod, proč do diskusního klubu přišli, co je na dětském divadle či dramatické výchově zajímavá. A pak už moderátor pokládá zásadní otázku: *Tak co jsme tedy odpoledne viděli a jaké výrazové prostředky byly použity?*

A zde jsou úryvky z interpretací jednotlivých představení.

Ach, to je svět

- využili lidovou poezii ve věku, kdy už to nebývá obvyklé

- bylo vidět, že se tím sami baví, a tak to bavilo i diváky

- hráli prostě o sobě a šlo jim to

- kluky holt zajímá v tomhle věku jídlo a holky láska

- a byla to skutečně láska? - spíš potřeba líbit se, upozornit na sebe, být vnímána

- skvěle bylo to házení korunou a pak závěr s kytaristou, novým objevem

- trochu mi vadil v závěru ten časopis, asi jsem nepochopila, proč tam byl

- a co jako znak umělého světa, který ale holky odmítnou a berou raději živého kytaristu

- já myslím, že se to nevyklučuje – vždyť ony v tomhle věku mají vedle sebe i ty idoly i ty obyčejný kluky

- mluvili o sobě, svém světě a jako prostředek zvolili lidovou poezii a ono se to setkalo ...

Rose des Flanders

- já jsem jim vůbec nic nevěřila, nevím, proč si to vybraly

- jediný konflikt, který text obsahoval, se nepodařilo předat

- vůbec nereagovaly jedna na druhou, jen čekaly, až na ně “přijde řada”

- asi chtěly říct, že se podobný problém (samota, zrada) týká každé z nich, ale nepovedlo se to, ani u jedné z nich jsem neviděla pocit, motivaci

- byly hodně uvolněné, sdělení zůstávalo na jevišti, nemělo sílu

- nejvíc jsem věřila té dívce v křesle, byla nejpřirozenější

- jediným silnějším místem byl pro mne

závěr
 - pro mne tedy vůbec ne, bylo to přehnané, opět vnějškové
 - bylo to takové vyprávění o..., chyběla kauzalita
 - demonstrováné divadlo se zkrátka nepovedlo ...
 - když něco inscenuji, musím si tam najít svůj konflikt
 - text, který už je dnes pasé

Pohádka o rytíři Janovi

- škoda, že nevyužili klíčové scény – souboje s drakem – a nerozehráli ji, pro kluky by to mohlo být zajímavé
 - já rozumím té paní učitelce, která pracovala s celou třídou druháků, že zkrátka každému přidělila nějakou roli

- asi to měli nechat jen jako ono vánoční představení, jak jsem četla ve zpravodaji, a nechodit s tím na přehlídku
 - možná by mi stačilo, kdybych slyšela, že pracovali na technice řeči, pro druháky by to stačilo
 - mělo to ten klasický půdorys barokní lidové hry, ale vrcholná scéna nebyla využita ...

Vám taky dupou králíci

- bylo vidět, že zpívali a hráli s nadšením, holky jsou šikovné, ale nevím, proč to hráli
 - jaká byla dramaturgie???
 - jediné zajímavé místo byl nástup na lidožrouta, kdy jsem měla pocit, že si to skutečně užívají – rytmický, stylizovaný pohyb, skoro až rituál a - pak to skončilo a zase nic!
 - jaké bylo téma?
 - špatná práce s dechem, nepolykali koncovky, ale neměli na ně dech ...

Toman a lesní panna

- mně se k těm dětem takovýhle text vůbec nehodí
 - nejvíc divadelních prostředků, nejdivadelnější představení
 - krásná píseň - lidová, čistá; svíce, ale

vedle toho silonové šátky, které se tam vůbec nehodí
 - hnědou jsem vnímal jako smutek, ale co ty další barvy
 - pro mě byla hnědá hlínou, rodinou
 - ano, ale vzali mu ji
 - postavy se cítily, bratr se sestrou o sobě věděli, fungovalo i spojení přes červený šátek
 - obřad, ale možná ne pro všechny zcela čitelný
 - se vstupem lesní panny se mi obřad zhroutil, pak se vrátil v závěru ...

Nutno ještě dodat, že moderátor názory spojoval, otázkami nutil diskutující formulovat přesněji, reagovat na jiné názory a přemýšlet o nich. Na závěr většinou názory shrnul a někdy připojil i svůj výklad. Zajímavé bylo přečíst si poté ve Zpravodaji zprávy z krajských přehlídek.

“Jedna z účastnic diskusního klubu” nakonec nemlčela. Vladimír Zajíc moc dobře ví, jak má vypadat diskusní klub.

Blanka

setkání lektorského sboru s vedoucími souborů

Modrý salónek včera zažil ve svých stěnách premiéru Dětské scény. Kolem oválného stolu, na kterém se Jakubovi podařilo vykouzlit i drobné občerstvení, ani nemožno docházet ke stínání hlav. Mluvílo se o možnosti porovnávat práci souborů, tři z viděných pěti byly věkové i složením velmi si blízké dívčí skupiny.

První z nich, Na poslední chvíli z Ostrova, nabídla práci s lidovou poezií, kterou si ozvláštnili špičkováním mezi dívkami a chlapci. V diskusi se objevily názory na přiměřenost útočení dívek. Marie Poesová například uvažovala o tom, že i když takové až agresivní útočení je považováno možná ve společnosti za normální, „Očekávala bych, že se od souboru také dozvim, co si o tom myslí, zda s tím

souhlasí či ne.“ Jarda Provazník se pozastavil nad scénickým využitím potravinových zásob. Princip zaměňovaných potravin (zelí je představováno kuřecím stehnem ap.), který na počátku přináší vtip, se dále bohužel nestupňuje a nenabízí nic nového pro další sdělení. To se naopak děje ve vztazích mezi dívkami a chlapci. Tady je jednání stejně jako vztahy naplněno.

Vybudovat situace, přinést téma se už a méně dařilo souboru Nepindej ze ZUŠ v Žatci. Vlado Sadílek ve svém vstupním slově hledal odpověď na otázku, proč a o čem se hrálo. Také se diskutovalo přiměřenost a důvěryhodnost zvoleného textu (proč byly vybrány ty, které básně a nebo jen jejich části), nepoměr dívčí části k jedinému chlapci na jevišti. Diskutovaným byl problém doilustrovávání nonsensového textu. Jako zdařilý okamžik byl velmi kvitován „vysílačkový“ rozhovor, ve kterém alespoň na okamžik zmizely popisné momenty.

Třetí a tentokrát již zcela dívčí skupinou byly Brepty, děvčata ze ZŠ Sněžné. Irina Ulrychová se při vstupu zmínila především o kvalitě textu. Málo kvalitní text nenabízí příliš možností na rozehrání a hledání jevištních metafor. Také po formální stránce se představení těžko dalo zařadit (bylo to lyrické vzpomínání nebo epický, téměř realistický obraz ukřivděné prepubescentní dívky?).

Další dvě představení se od dívčí tematiky odlišovala.

Představení žáků druhé třídy z pardubické základní školy na Benešově náměstí nebylo regulérním představením. Pardubičtí druháčci nabídli produkt svého dlouhodobého projektu o středověku, ale z divadelního hlediska nebylo moc co rozkrývat (nesourodé kostýmy, deklamativní ne-jednání atd.).

Zajímavý pokus o vyrovnání se s klasickým textem představily děti ze Sloupnice. Jejich Toman a lesní panna byl pokusem o obřad, který se opíral o kvalitní mluvu i práci s pevnou veršovou stavbou. Diskuse běžela kolem míry užívání barevných šátků, přijatelnosti věku Tomanova protagonisty a pohybové stylizace dívky, představující lesní pannu.

S Evou Polzerovou

předsedkyní poroty Dětské scény, jinak také vyučující na ostravské Janáčkově konzervatoři a též na tamní Pedagogické fakultě

o choreografii v činoherních představeních

Ve všech dnešních představeních byl nějakým způsobem zakomponován stylizovaný pohyb, nebo dokonce tanec. Evo, protože vím, že tvým profesním zájmem je jevištní pohyb, chtěl bych se tě zeptat, jak jsi viděla představení prvního dne?

V každém představení skutečně byl pohyb nějak podtržen. Ta škála byla od stylizovaného pokusu o obřad až k organizovanému přemísťování nebo takzvaným tanečním vsuvkám. U ostrovských a také především v první části představení Toman a lesní panna bylo zřetelně vidět, co dělá motivované a zdůvodněné psychofyzické jednání, jaké možnosti nabízí využití přirozeného pohybu. Ale také jsme mohli vidět, co se stane, není-li pohybová složka v souladu s kontextem inscenace, jak se to stalo třeba u představení posledního.

Evo, musím se přiznat, že mne téměř vždy rozesměje, když se objeví takový ten „mladý tanec“ na jevišti, když se tam, zpravidla dívky, pokouší o diskotéku. Čím to je?

Na to nabízí odpověď choreografka Eva Kroschlová: dělá-li se choreografie v

činoherním představení, nesmí z něho čouhat jako sláma z bot. Pro mne je nejhorší, když jako divák cítím, že tvůrci si představení chtěli takzvaně ozvláštnit tím, že do něj vloží nějaký taneček. Pak z toho vznikají, já tomu říkám, formace. Formace se hodnotí v soutěžích společenského tance, ale na divadle je to nesmysl. V divadle se rozvíjí situace, ale formace rozhodně nejsou o situaci. Člověk by neměl u představení mít pocit, aha, přijde taneček.

A je tedy něco, co by se dalo vzkázat jako doporučení pro ty, kteří by rádi s pohybem ve svých představeních pracovali?

Hlavní je mít vybudované zázemí, myslím tím naučit děti rozumět a cíleně zaměřovat svůj pohyb. Když ovládám své tělo, když o něm fyzicky i psychicky vím, tak můžu začít stylizovat. Důležité je také zvážit žánr a jeho prostředky. Jde o to, jestli vůbec zvolený žánr, téma, text nebo můj postoj potřebuje nějaký zvýrazněný nebo stylizovaný pohyb na jevišti, nějaké jakoby taneční předvádění se. Pokud k tomu dojde, je pro diváka velmi snadné odhalit vnější motivaci, odhalit situační prázdnotu takových kreací.

Evy Polzerové se ptal Roman

STARÉ, ALE
BOHŘE

Výchova

Na tomto místě bychom vám rádi nabídli trochu pedagogické inspirace z bohaté studnice klasiků. Lze to brát možná jako osvěžení, možná jako pohlázení, možná jako výzvu. Nebo také jako ujištění, že v tom nejsme sami.

2. Ale co je to všeučitel? Jeto učitel vševědný, který umí všechny lidi vzdělávat ve všem, co přivádí k dokonalosti lidskou přirozenost, aby se lidé stali všestranně dokonalými. Za učitele tohoto druhu ustanovil Kristus apoštoly. I my se musíme starat, aby takový byli ti, kteří po časech apoštolských přejímají výchovu lidí, a musíme se postarat, aby také takovými mohli být.

3. Bude o to postaráno, budeme-li při všeučiteli přesně dbáti těchto tří podmínek: 1. Aby každý byl takový, jakými má učiniti jiné; 2. Aby znal způsoby, jak jiné takovými učinit; 3. A konečně, aby byl horlivý ve svém díle. Zkrátka, aby stačil, uměl a chtěl utvářet vševedy.

4. Vzdělavatelé lidí mají tedy být ze všech lidí nejvybranější, zbožní, počestní, vážní, přičinliví, pracovití a moudří; zcela takoví, v jaké by měl vospět podle našeho přání všechen lid posledního věku, osvícený, pokojný, zbožný a svatý. Tedy vzhledem k tomuto cíli mají být: zbožní, zcela oddaní Bohu, aby měli Boha spolupracovníkem; počestní, před lidmi po všech stránkách bezúhonní; vážní, aby všechno konali s nejlépevolnější přísností; přičinliví, aby se nikdy nestyděli nebo nemrzeli pro svůj úřad a aby neklesali tak snadno nad práci; moudří konečně; neboť lidské povahy (zejména probudilejší) jsou jako Proteus, mění se v mnohotvárné zrůdy, nejsou-li polapeny a co nejpevněji spoutány pouty řádu.

Jan Ámos Komenský – Všeuvýchova,
kapitola sedmá – Všeučitelství

Schola ludus - Škola hrou po deseti letech

NEHÍ TO TAK
DÁVNŮ

aneb Jak jsme na tom

Schola ludus byla jednou ze zveřejněných snah po novém, k dětem vstřícnějším školství, není divu, že se svým jménem tento dokument přihlásil ke Komenskému. Dokument se stal programovým prohlášením hnutí, jež hodlalo přispět ke vstupu dramatické výchovy do českých škol. Po deseti letech je beze sporu užitečné ohlédnout se zpět a podívat se, co už je uděláno, co se podařilo, co se před lety jevílo jinak, co nevyšlo, případně i to kudy se vydat dál. O výroční komentář nad uplynulým desetiletím jsme požádali jednu z autorek dokumentu, doc. Evu Machkovou.

Téma první

„... Naše školství v posledních desetiletích vedle jiných chyb a škod působilo nepříznivě na osobnostní rozvoj dětí. Zanedbalo výchovu k člověčenství, k lidství, jako by už před dvěma stoletími nevyzýval Jean Jacques Rousseau, aby se dětem místo přípravy k povolání či stavu dostávalo především výchovy charakteru.

Nepříznivě působilo jednostranné zdůrazňování rozumového učení na úkor podnětů pro obrazotvornost, imaginaci a invenci, pro estetické citění a citový život v celé jeho šíři, pro kulturnost v pravém nejhlubším slova smyslu, které jako by byly záměrně potírány. Na dětech se projevila výchova k průměrnosti, neosobitosti, konformitě a pasivitě. Ve školní výchově i ve většině mimoškolních institucí chyběl prvek jak individuálně psychologický, tj. zřetel k rovnoměrnému působení na všechny psychické funkce, tak prvek sociálně psychologický, tj. vytváření schopnosti komunikovat, navazovat plnohodnotné vztahy, jednat a chovat se s ohledem na druhé, výchova k toleranci, schopnosti hodnotně a aktivně reagovat na lidi, na svět, na život...“ (Schola ludus – škola hrou 1990)

Odpověď na otázku, co se změnilo ve školství, známe všichni: velmi málo, resp. změnilo se jen některé školy, někteří učitelé, změnilo se i některé z podmínek změn. O tom je i diskuse o školství, a musíme jen doufat, že bude její efekt (nějaký určitě bude) dost důsažný.

Výrazné změny přineslo začlenění dramatické výchovy do osnov Obecné školy, později i Národní, ale i tam zůstávají spíše možnosti než častou realitou. Zavedení volitelné DV do 7. - 9. roč. ZŠ budí spíše rozpaky. Jinak je tomu na mnoha gymnáziích, v některých případech se dá mluvit o skutečném pokroku. Střední pedagogické školy: pokud jde o učební plány a osnovy, situace se o hodně zlepšila, bída ovšem je, že jen na několika z nich učí tento předmět lidé kvalifikovaní a povolání. Nejradošnějším výsledkem je fakt, že se dramatická výchova dostala na vysoké školy, a i když není doposud zavedena na všech PedF a i když ne na všech je vyučována na optimální úrovni, je to obrovský skok vpřed. Ale: po léta platilo, že najít kvalifikovaného učitele DV je kumšt, a tak nebylo divu, že ji učil, kdo byl ochoten. Dnes už jsou plně kvalifikovaní učitelé z DAMU a JAMU, i absolventi PedF se specializací pro tento obor - ale nijak velký zájem o ně ředitelé nejeví. Dřív „nebyli lidi“, dnes „nejsou peníze“, a tak se na mnoha školách nechává vše při starém, nač si způsobovat potíže s odvoláváním těch, kteří to dělají sice dlouho, ale stále stejně špatně.

Eva Machková - 2000

L e g r á c k a

aneb Může se to stát i vám!

Pro vaše rozptýlení i protažení racionálních částí vašich hemisfér jsme připravili malou soutěž.

Na obrázku je ukryta známá a významná postava Dětské scény, zkuste ji odkrýt.

(provádějte bez nároku na odměnu)

od doprovodu sólových recitátorů

Celostátní dílna dětských recitátorů 2000 Trutnov končí. Zůstaly pouze dojmy z letmých i hlubších setkání dospělých i recitátorů, útržky veršů, zlomky rozhovorů a diskusí, nezapomenutelné pocity z neorenesančního Trutnova i okolní krajiny a hlavně spokojenost. S čím?

S dobrou organizací, kterou ocenila zejména skupina ubytovaná v kempu Dolce vita. Děkujeme proto pracovníkům Domu kultury Trutnov, zejména obětavé paní Jaroslavě Rambouskové, jejíž přítomnost a stále usměvavou tvář nemohl nikdo přehlédnout.

Za účastníky: Marie Bolková, Věra Hrdinová, Jitka Novotná, Hana Variová

LIŠTUJEME V ...

... regálech knihkupectví a papírnictví „Knihcentrum“ paní Tomanové.

V proudu zážitků, které na vás na trutnovské Dětské scéně číhají na každém kroku, vám může přijít vhod i titul "Bláznit je lidské". Kniha nese podtitul "Učebnice psychiatrie a psychoterapie" a pyšní se ohvězdičkováním doporučením "odborný text ve státech EU, vychází v jazycích těchto zemí". Zaujme výrazné strukturování. Obsah přiblíží názvy

kapitol: Člověk, který pomáhá sobě i druhým (profesionál v psychiatrickém oboru), Člověk, který překáží sobě i druhým (handicapovaní), Mladý člověk (dětská a dorostová psychiatrie), Člověk, který miluje sebe a druhé (obtíže se sexualitou), Člověk, který si skládá sebe i druhé (schizofrenie), Člověk, který burcuje sebe i druhé (manie), Člověk, který pokouší sebe i druhé (závislost a náruživost), Člověk, který zatěžuje sebe i druhé (neurotické jednání), Člověk, který zabíjí sebe i druhé, Člověk, který svým tělem zraňuje sebe i druhé (organicky podmíněné psychosyndromy), Starý člověk (gerontopsychiatrie), Životní prostor (ekologie poskytování péče a osvobodování se od péče), Cesty psychiatrie (historie psychiatrie), Socioterapeutické techniky, Somatické terapeutické techniky, Psychoterapeutické techniky (systematický přístup k duši) a jmený a věčný rejstřík. Studijní text. Příjemnou regeneraci!

Dörner, Klaus - Plog, Ursula. (překlad MUDr. Jan Lorenc) **Bláznit je lidské**. Praha, Grada 1999. 356 stran. 890,- Kč.

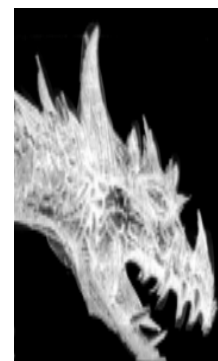
Knihcentrum paní Tomanové se zbožím hodně smíšeným najdete v Horské ulici (z Krakonošova náměstí k autobusovému nádraží) v objektu obchodního domu Magnet.

mezi regály bloudila Ajka

POHÁDKA PRO DRAČÍ SNY!

SPIKNUTÍ

Druhý pižďuch si pozval k sobě do kanceláře třetího pižďucha, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že by měli společně odstranit prvního pižďucha, protože se příliš povyšuje nad ostatní pižďuchy a nedá se to s ním už dál vydržet. Třetí pižďuch s tím souhlasil a slíbil druhému pižďuchovi, že mu bude při odstraňování prvního pižďucha pomáhat. Pak šel třetí pižďuch domů na oběd a řekl všechno mamince. Maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když odstraní prvního pižďucha, nastoupí na jeho místo druhý pižďuch a ten se bude ještě víc povyšovat nad ostatní pižďuchy a bude to s ním ještě horší!* Třetí pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno zašel za prvním pižďuchem do jeho kanceláře, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že jestli nechce být odstraněn, musí pomoci jemu, třetímu pižďuchovi, odstranit druhého pižďucha. První pižďuch třetímu pižďuchovi poděkoval a slíbil mu, že mu bude při odstraňování druhého pižďucha pomáhat. Pak šel první pižďuch domů na oběd a řekl všechno mamince. Maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když pomůžeš třetímu pižďuchovi odstranit druhého pižďucha, nebudeš sice sám odstraněn, ale třetí pižďuch nastoupí pak na tvé místo a bude se povyšovat nad všechny ostatní pižďuchy a především nad tebe!* První pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno si zavolał druhého pižďucha do své kanceláře, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že třetí pižďuch mu prozradil, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že mu navrhl, aby naopak spolu odstranili druhého pižďucha, že on se ale na druhého pižďucha nezlobí a že ho neodstraní, když mu druhý pižďuch slíbí, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha. Druhý pižďuch něco zamumlal na svou omluvu a pak samozřejmě slíbil prvnímu pižďuchovi, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha. Jenomže když pak všechno pověděl mamince, maminka mu řekla: *Nebud' hlupák, synáčku, když teď zůstane první pižďuch na svém místě, bude se ještě víc povyšovat nad všechny pižďuchy a především nad tebe, protože ti nikdy nezapomene, že jsi ho chtěl odstranit.* Druhý pižďuch musel uznat, že na tom něco je, a tak hned druhý den ráno si pozval k sobě do kanceláře třetího pižďucha, chvíli s ním jen tak klábosil a pak mu řekl, že mu první pižďuch řekl, že mu třetí pižďuch prozradil, že ho chce druhý pižďuch odstranit a že mu navrhl, aby naopak spolu odstranili druhého pižďucha, že ale on – první pižďuch – se na něho – druhého pižďucha – nezlobí a že ho neodstraní, když mu slíbí, že mu pomůže odstranit třetího pižďucha, že ale on – druhý pižďuch – se na něho – třetího pižďucha – nezlobí a že ho neodstraní, když mu slíbí, že mu pomůže odstranit prvního pižďucha. Jak to bylo dál, to vám, milé děti, už nemůžu říct, protože jsem se o to přestal zajímat.

název obludy: *Sydra*

žere: *maso*

pije: *krev*

vydrží bez jídla a bez pití: *4 roky*

oblast kde žije: *temné jeskyně. Jeskyně pod vodou*

životaschopnost: *když ji člověk ušekne jednu hlavu, vystrčíkne z ní jed a narostou dvě další. Když má sedm hlav, švihne na sebe ocasem a rozpadne se. Vyteče z ní jed*

útok: *hryznutí, jed a ocas*

slabina: *krk jeden metr od hlavy*

"Jak to zase vypadáš?!? Jako sele! Víš přece, co je to sele?"

"Ano tati, dítě prasete."

Myslíš-li na rok dopředu, pak zasej obilí.
Myslíš-li na desetiletí, pak zasad strom.
Myslíš-li na století, pak vychovej člověka.

(Orientální moudrost)

VLASTIVĚDNÉ ROZHLEDY

Rodáci a sousedé

Nejvýraznější místní osobností je Uffo Horn. Narodil se 18.5. 1817 v Trutnově. Matka byla Češka, otec se pyšnil polskými a švédskými předky. Snad toto pomíchání krve dalo základ jeho celoživotním snahám o národní mír. Ke konfliktu došlo však už při jeho křtinách. V té době prý módní jméno pro chlapce Uffo prosazoval otec a kmotr. Matce se nelíbilo a katolický děkan jím nechtěl chlapce pokřtít, neboť toto jméno nebylo v církevním kalendáři. Rozzlobený otec se dal tedy slyšet, že dítě ještě rád pokřtí farář protetantský. Trutnovský děkan na ta slova bez prodlení začal

chystat obřad. Ke jménu Uffo chlapec dostal ještě starobiblické Daniel.

Česky se doma u Hornů moc nemluvalo. Uffo se sice prohlašoval za Čecha a česky znal, ale přesto svá díla psal německy. Od raného mládí se aktivně zapojoval do společenského života a do politiky. Studoval v Praze na malostranském gymnáziu (jeho spolužákem byl např. K. J. Erben), pak na pražské univerzitě práva, která dokončil ve Vídni. Jeho literární činnost zahrnuje novinové a časopisecké články, verše, dramata. Vše nese vlasteneckého ducha a ostrý protinacionalistický tón. Z tvorby připomeňme ruralistické novely Selský osel, Pašerák, dramata Král Otakar, Horymír. V době revolučního období 1848 – 49 se zapojil svými novinovými články do revolučního kvasu v Čechách i v Německu. Po porážce revoluce 1848 ustoupil do ústraní. V roce 1856 se oženil a v roce 1860 (po dvou mrtvičných záchvatech) zemřel. Jeho náhrobek můžete najít na místním hřbitově.

Z Trutnova je kousek do Ratibořic,

rodiště Boženy Němcové, co by kamenem dohodil do Malých Svatoňovic, rodiště Karla Čapka, a pár kroků do Hronova, rodiště Aloise Jiráska a Josefa Čapka.

K Trutnovu má jistý vztah i dramatik, básník, esejista a prezident Václav Havel. Pobýval tu na chalupě na Hrádečku (část obce Vlčice). V sedmdesátých letech pracoval jako pomocný dělník v trutnovském pivovaru a rekreovat se sem jezdívá dosud.

📖 redakční soutěži bezkonkurenčně zvítězil Radim Svoboda a získal knihu.

UFFO HORN UVÁDÍ!

Soutěž

“Myslím si, že to byl významný trutnovský novinář a spisovatel (sochař). Povídá se o něm, že to byl trochu cvok. Po jeho svatbě prý dostal mrtvici.”

V. Kubová a G. Šimková, Svitavy

“Děkuji Vám, milá dítka, za Váš první ohlas. Skutečně jsem býval novinářem a spisovatelem, sochařem však nikolivěk. To, že jste mě vypátrala, mě vyvolalo nazpět z temnot. Zavítejte v komnatu, v níž novináři přebývají, tam jsem knihu pro vás zanechal.

Další soutěžní úkol jsem Vám přichystal. Jakkak se nazývá říčka, jež městem mým rodným protéká a tak překrásně po nocích šumívá? A jakpak se ta hora divukrásná nazývá, která mé město jako štít chrání a Vaši otcové ji oblodou kovovou vlny rádiové rozličné chytající opatřili?

Opovědi své do schránky k tomu uhotovené v předsáli Národního domu vzhazovati račte.

Zítří na milou
shledanou. Váš Uffo Horn

CO DNES A CO ZÍTRA

neděle 18. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
12.30 - 13.45
14.00 - 16.00

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

oběd

2. blok vystoupení souborů - recitační představení
Celé léto v jediném dni - **ZUŠ Jindřichův Hradec (ND)**
Doupě latinářů aneb Sežrané spisy - **ZUŠ VI. Ambrose, Prostějov (KS)**

16.30 - 18.15

Johanes doktor Faust - **Padluke, ZŠ Smržovka (KS)**

diskuse poroty s vedoucími (ND-S)

diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)

dětský diskusní klub (Nivy)

18.15 - 19.30

večeře

pondělí 19. 6.

7.30 - 8.30
8.30 - 12.30
9.00 - 11.15

snídaně

semináře pro dospělé (ZUŠ, DDM, Nivy, MěÚ)

3. blok vystoupení souborů - **představení pro veřejnost (kino, ND)**

oběd

12.00 - 13.45
14.00 - 16.15

3. blok vystoupení souborů

Dárečci - **Divadlo Hudradlo Zliv, 4. oddíl (kino)**

Meditace č.1 - **Naruby, ZŠ Luby (kino)**

Skupinka - **SDČ Prasetáun při při DVÚ Jihlava (ND)**

16.30 - 18.15

diskuse poroty s vedoucími (ND-S)

diskusní kluby pro seminaristy (ZUŠ, MěÚ)

dětský diskusní klub (Nivy)

18.15 - 19.30

večeře

nebude !

večerní představení (kino/ND)

Deník dětské scény - Trutnov 2000. 17. 6. 2000 Číslo 2.

Redakce: Roman Černík, Iva Dvořáková, Blanka Pešoutová, Ajka Pospíšilová. Grafika a sazba: Pavel Kocych.
Foto: Zdeněk Fibír. Tisk: Ofset Úpice. Redakce sídlí v Národním domě.

